

ΚΥΠΡΟΣ

Ένας Ευρωπαϊκός Πολιτισμός ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ

ΕΚΘΕΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ
ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΩΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ
ΕΙΣΒΟΛΗΣ ΤΟΥ 1974

CYPRUS

A European Cultural Heritage IN PERIL

DOCUMENTARY EXHIBITION
FOR THE DESTRUCTION OF THE CULTURAL
HERITAGE OF CYPRUS AS A RESULT
OF THE TURKISH INVASION OF 1974

CYPRUS AETERNA
HOUSE OF REPRESENTATIVES
REPUBLIC OF CYPRUS

ΟΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

THE RESEARCH INSTITUTIONS OF THE EXHIBITION

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ΄

Σκοπός του Μουσείου είναι η διαφύλαξη και προβολή της Βυζαντινής και μεταβυζαντινής κληρονομιάς της Κύπρου. Προτεραιότητές του είναι α) η συντήρηση, μελέτη και ανάδειξη της πλούσιας συλλογής του εκκλησιαστικής τέχνης, αλλά και όσων αντικειμένων επαναπατρίζονται σταδιακά από το εξωτερικό, β) η συμμετοχή στην μαθησιακή διαδικασία με εκπαιδευτικά προγράμματα σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, καθώς επίσης και με διαφωτιστικές εκδηλώσεις και εκπομπές εντός και εκτός Κύπρου, γ) η ανάδειξη του θέματος των λεηλατημένων θησαυρών σε μουσεία του εξωτερικού μέσω Ημερίδων και Εκθέσεων, δ) η λειτουργία του ως Ατυπου Παρατηρητηρίου με σκοπό τον εντοπισμό λεηλατημένων θησαυρών στο εξωτερικό και τη διεκδίκησή τους.

Πληροφορίες:
<http://www.makariosfoundation.org.cy>

BYZANTINE MUSEUM
OF THE ARCHBISHOP
ΜΑΚΑΡΙΟΣ III. FOUNDATION

The aim of the Museum is to preserve and promote the Byzantine and post-Byzantine heritage of Cyprus. Its priorities are: a) the preservation, study and promotion of the rich collection of ecclesiastical art and of heirlooms that are gradually repatriated from abroad, b) participation in the learning process with educational programs in collaboration with the Ministry of Education and Culture, as well as with educational events and broadcasts inside and outside Cyprus, c) promoting the issue of looted treasures in museums abroad through Congresses and Exhibitions, d) operating as an Unofficial Observatory with the purpose of identifying looted treasures abroad and claiming them.

Information:
<http://www.makariosfoundation.org.cy>

ΒΗΜΑ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ
ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΚΥΚΚΟΥ

Το ερευνητικό αυτό ίδρυμα περιλαμβάνει στα προγράμματά του την έρευνα, καταλογογράφηση, συλλογή φωτογραφικού και άλλου υλικού, ψηφιοποίηση και αρχιτεκτονική αποτύπωση των θρησκευτικών μνημείων στο Τουρκοκρατούμενο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Διαθέτει φωτογραφικό αρχείο πέραν των 40.000 φωτογραφιών και παρακολουθεί στενά την κατάσταση των θρησκευτικών μνημείων στα Κατεχόμενα. Έχει διοργανώσει πολλές φωτογραφικές εκθέσεις για το θέμα της καταστροφής της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κύπρο, στη Δυτική Ευρώπη και στις ΗΠΑ, διαλέξεις, σχετικές εκδόσεις και συνεργασίες με τους φορείς της Εκκλησίας και του Κράτους για νομικές διαδικασίες θέματα εντοπισμού και επαναπατρισμού Κυπριακών αρχαιοτήτων.

Πληροφορίες:
<http://www.religionscultures.org>

WORLD FORUM FOR
RELIGIONS AND CULTURES
OF THE KYKKOS MONASTERY

This research institution carries out research, registration, photographic and other material collection, digitization and architectural drawings of the religious monuments in the Turkish-occupied northern part of Cyprus. It possesses a photo archive of more than 40,000 photographs and monitors closely the state of preservation of the religious monuments in the Turkish-Occupied Areas. The Forum has organized numerous photographic exhibitions regarding the destruction of cultural heritage in Cyprus, in Western Europe and in the USA, lectures, related publications and collaborations with the Church and the State, as well as with bodies on legal procedures for the identification and repatriation of Cypriot stolen antiquities.

Information:
<http://religionscultures.org.cy>

ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

Η Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών αποτελεί τον παλαιότερο επιστημονικό φορέα της Κύπρου (ιδρ. 1936) με σκοπό τη συλλογή, διάσωση, μελέτη, συντήρηση και ανάδειξη του ιστορικού, λαογραφικού και αρχαιολογικού υλικού όλων των περιόδων της Κύπρου. Διατηρεί το κεντρικό μουσείο Λαϊκής Τέχνης Κύπρου, εκδίδει την επιστημονική εφημερίδα «Κυπριακά Σπουδαία», διοργανώνει συνέδρια, εκθέσεις, διαλέξεις και ερευνητικά προγράμματα στην Κύπρο και το εξωτερικό. Στις συλλογές της περιλαμβάνονται πολλά κειμήλια από τις Τουρκοκρατούμενες περιοχές της βορείου Κύπρου, ενώ έχει διοργανώσει σχετικές εκδηλώσεις για την πολιτιστική κληρονομιά των περιοχών αυτών.

Πληροφορίες:
<http://www.cypriotstudies.org>

SOCIETY
OF CYPRIOT
STUDIES

The Society of Cyprus Studies is the oldest scientific institution in Cyprus (est. 1936) aiming to collect, rescue, study, preserve and promote the historical, folk art and archaeological material of all periods of Cyprus. It maintains the Central Folk Art Museum of Cyprus, publishes the yearly scientific journal «Cypriot Studies», organizes conferences, exhibitions, lectures and research projects in Cyprus and abroad. The collections include many heirlooms from the Turkish-occupied areas of northern Cyprus. The Society has organized events on the cultural heritage of these regions.

Information:
<http://www.cypriotstudies.org>

CYPRUS AETERNΑ
HOUSE OF REPRESENTATIVES
REPUBLIC OF CYPRUS

CYPRUS
A European
Cultural Heritage
IN PERIL

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

CONTRIBUTORS OF THE EXHIBITION

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο
- Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

- Βυζαντινό Μουσείο Ιδρύματος Αρχιεπ. Μακαρίου Γ' (Λευκωσία)
- Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών (Λευκωσία)
- Υπουργείο Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας
- Τμήμα Αρχαιοτήτων της Κυπριακής Δημοκρατίας
- Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών της Κυπριακής Δημοκρατίας
- Ένωση Κατεχόμενων Δήμων της Κυπριακής Δημοκρατίας
- Ένωση Κατεχόμενων Κοινοτήτων της Κυπριακής Δημοκρατίας

ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΓΕΝΙΚΟΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Αντρέας Κεττίς

ΕΠΙΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΚΘΕΣΗΣ

δρ Ιωάννης Α. Ηλιάδης
δρ Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

- Αρχείο Βήματος Θρησκειών και Πολιτισμών της εν Κύπρω Ιεράς Μονής Κύκκου (Λευκωσία)
- Αρχείο Βυζαντινού Μουσείου Ιδρύματος Αρχιεπ. Μακαρίου Γ' (Λευκωσία)
- Αρχείο Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών (Λευκωσία)

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

XXX

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Βιβλιοτεχνία

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΠΡΟΛΟΓΟ

Κείμενα: δρ Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου
Σχεδιασμός: Βιβλιοτεχνία

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ

δρ Ιωάννης Ηλιάδης
δρ Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ

- Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο, τηλ.: (00357) 22 870.500, Ιστοσελίδα: www.europarl.cy, Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: epniciosia@europarl.europa.eu
- Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών (Λευκωσία) τηλ.: (00357) 22.432.578, Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: cypriotstudies@gmail.com

ΑΙΓΙΑ

Πρόεδρος Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας

IMPLEMENTING BODY

- European Parliament Liaison Office in Cyprus
- House of Representatives of the Republic of Cyprus

COOPERATING INSTITUTIONS

- Byzantine Museum of the Makarios III. Foundation (Lefkosia)
- Society of Cypriot Studies (Lefkosia)
- Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Cyprus
- Department of Antiquities of the Republic of Cyprus
- Press and Information Office of the Republic of Cyprus
- Union of Turkish-Occupied Municipalities of the Republic of Cyprus
- Union of Turkish-Occupied Communities of the Republic of Cyprus

ORGANISATION-GENERAL COORDINATION

Andreas Kettis

SCIENTIFIC COORDINATION AND TEXTS

Dr Ioannis A. Eliades
Dr Charalampos G. Chotzakoglou

PHOTOGRAPHIC MATERIAL

- Archive of World Forum for Religions and Cultures of the Kykkos Monastery (Lefkosia)
- Byzantine Museum of the Makarios III. Foundation (Lefkosia)
- Press and Information Office (Lefkosia)

PRINTING OFFICE

XXX

ART AND DESIGN OF THE PANELS

Vivliotechnia Ltd

ART AND DESIGN OF THE LEAFLET

Texts: Dr Ch. Chotzakoglou
Design: Vivliotechnia Ltd

TRANSLATIONS

Dr Ioannis A. Eliades
Dr Charalampos G. Chotzakoglou.

INFORMATION

- European Parliament Liaison Office in Cyprus, Tel.: (00357) 22 870.500, Homepage: www.europarl.cy, E-Mail: epniciosia@europarl.europa.eu
- Society of Cypriot Studies (Lefkosia) Tel.: (00357) 22.432.578, E-Mail: cypriotstudies@gmail.com

UNDER THE AUSPICES

President of the House of Representatives of the Republic of Cyprus

CYPRUS AETHERA
HOUSE OF REPRESENTATIVES
REPUBLIC OF CYPRUS

Χάρτης του Τουρκοκρατούμενου βόρειου τμήματος της Κύπρου με τα κατεχόμενα χωριά

Map of the Turkish-occupied northern part of Cyprus with the occupied villages

ΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΤΑΛΟΙΠΑ της Κύπρου ανάγονται τουλάχιστον πριν 9.000 χρόνια. Ο Χριστιανισμός κηρύχθηκε στο νησί από τους αποστόλους Βαρνάβα και Παύλο. Κατά τη διάρκεια των 800 χρόνων Βυζαντινής ιστορίας ανεγέρθηκαν στο νησί εκατοντάδες ναοί διακοσμημένοι με πολυτελή ψηφιδωτά και εντυπωσιακές τοιχογραφίες. Η γεωγραφική θέση της Κύπρου καθοδόν προς τους Αγίους Τόπους και η άθηση του εμπορίου επέφεραν ενιάρεια στο νησί, με αποτέλεσμα να καταστεί στόχος των αραβικών επιδρομών (7ος-9ος αι.). Οι ίδιοι λόγοι οδήγησαν Άγγλους σταυροφόρους, Ναΐτες και Ιωαννίτες ιππότες, Φράγκους Λουζιναίους, Γενοβέζους, Βενετούς, Οθωμανούς και Βρετανούς να κυριεύσουν διαδοχικά την Κύπρο. Το 1960, ύστερα από αγώνες κατά των Άγγλων αποικιοκρατών η Κύπρος απέκτησε την ανεξαρτησία της αποτελούμενη από 80% Χριστιανούς Ορθόδοξους, 18% Μουσουλμάνους και 2% Αρμενίους, Μαρωνίτες, Ρωμαιοκαθολικούς, Προτεστάντες και Εβραίους. Οι ανάμικτες πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα με τη στρατιωτική δικτατορία (1967-1974) οδήγησαν σε πραξικόπημα, το οποίο η τουρκική πλευρά χρησιμοποίησε ως αφορμή και το 1974 ο Τουρκικός στρατός εισέβαλε στην Κύπρο. Μολονότι η τουρκική εισβολή καταδικάσθηκε από τον ΟΗΕ με σειρά Ψηφισμάτων, η Τουρκία όχι μόνον δεν σεβάσθηκε τα Ψηφίσματα αυτά, αλλά το 1983 το Τουρκοκρατούμενο βόρειο τμήμα του νησιού αυτοανακηρύχθηκε σε κράτος. Η πράξη αυτή καταδικάσθηκε από τον ΟΗΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τη Βρετανική Κοινοπολιτεία και από τους διεθνείς Οργανισμούς. Η Τουρκία εγκατέστησε στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, δίπλα στους 87.000 Τουρκοκυπρίους, 160.000 Τούρκους από την Ανατολία, 43.000 Τούρκους στρατιώτες και εξεδίωξε στο Νότο τους περίπου 180.000 Χριστιανούς αυτόχθονες κατοίκους των περιοχών, που κατέλαβε. Από το 2004 η Κύπρος είναι πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρόλα αυτά η Τουρκία αρνείται να αναγνωρίσει την Κυπριακή Δημοκρατία και συνεχίζει να κατέχει στρατιωτικά 36,2% εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλοιώνει πληθυσμιακά τη δημογραφική εικόνα του νησιού, αντικατέστησε όλα τα ιστορικά τοπωνύμια της Κύπρου και προκάλεσε ανεπανόρθωτες καταστροφές στα αρχαιολογικά και θρησκευτικά μνημεία της Κύπρου, λεηλασία των πολιτισμικών θησαυρών και ισοπέδωση των χριστιανικών κοιμητηρίων σε μία προσπάθεια να απαλείψει το ελληνικό παρελθόν του νησιού. Σκοπός της παρούσας έκθεσης αποτελεί η ενημέρωση των Ευρωπαίων συμπολιτών μας και η εναισθητοποίησή τους για να παύσει η αρχαιοκαπλία και να ασκηθούν πιέσεις στην Τουρκία για την ακώλυτη άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Τουρκοκρατούμενο βόρειο τμήμα της Κύπρου και τον τερματισμό της κατοχής.

THE ARCHAEOLOGICAL REMAINS of Cyprus are at least 9,000 years old. Christianity was preached on the island by the apostles Barnabas and Paul. During the 800 years of Byzantine history, hundreds of churches were erected on the island, decorated with luxurious mosaics and impressive frescoes. The geographical position of Cyprus on the way to the Holy Land and the flourishing of trade brought prosperity to the island, making it to target of the Arab raids (7th-9th centuries). The same reasons caused the successively conquest of Cyprus by British crusaders, Templars and Hospitallers knights, Frankish Lusignans, Genoese, Venetians, Ottomans, and British. In 1960, after fighting against the British colonialists, Cyprus gained its independence, consisting of 80% of Christians Orthodox, 18% Muslims, and 2% Armenians, Maronites, Roman Catholics, Protestants and Jews. The abnormal political developments in Greece with the military dictatorship (1967-1974) led to a coup, which the Turkish side used as an occasion and in 1974 the Turkish army invaded Cyprus. Although the Turkish invasion was condemned by the UN with a series of Resolutions, Turkey not only did not respect these Resolutions but in 1983 the Turkish-occupied northern part of the island was self-proclaimed to a state. This act was condemned by the UN, the European Parliament, the British Commonwealth and international Organizations. Next to the 87,000 living Turkish Cypriots, Turkey proceeded to the settlement of the northern part of Cyprus with 160,000 Turks from Anatolia, 43,000 Turkish soldiers and forced about 180,000 native Christians to move to the south. Since 2004, Cyprus has been a full member of the European Union. However, Turkey refuses to recognize the Republic of Cyprus and continues the military occupation of 36.2% of the island, which is territory of the European Union. It overwhelms the demographic image of the island, replaced all the historical toponyms of Cyprus and caused irreparable damage to the archaeological and religious monuments of Cyprus, looting of cultural treasures and leveling of Christian cemeteries in an effort to erase the Greek past of the island. The purpose of this exhibition is to inform our European fellow citizens and to raise awareness of them in order to put an end to the crackdown and to put Turkey under pressure for the free exercise of human rights in the Turkish-occupied northern part of Cyprus and to end the occupation.

**ΠΡΟΛΟΓΟΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΒΟΥΛΗΣ**

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ
ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

Ένας τόπος που φιλοδοξεί να έχει ένα γόνιμο παρόν και να χαράξει ένα φωτεινό μέλλον οφείλει να συντηρεί τις ρίζες του και να διαλέγεται δημιουργικά μ' αυτές. Ένα κράτος που θέλει να έχει συνέχεια μεριμνά για την πολιτιστική κληρονομιά του. Πόσο μάλλον μια ήπειρος-κοιτίδα πολιτισμού, δημοκρατίας και ελευθερίας, όπως η Ευρώπη. Γιατί το παρελθόν τελεί σε διαρκή εξέλιξη και δράση, διαφυλάσσοντας την ευρωπαϊκή ταυτότητα και ενδυναμώνοντας τις ευρωπαϊκές αξίες, που στην εποχή της παγκοσμιοποίησης κινδυνεύουν από την ισοπέδωση και το μιμητισμό.

Είναι γι' αυτό που το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσισε την κήρυξη του 2018 σε Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Γιατί η κοινή μας πολιτιστική κληρονομιά δε συνιστά απλώς ανάμνηση του παρελθόντος, αλλά αποτελεί τη διασφάλιση του μέλλοντός μας.

Η Κύπρος, ως γεωγραφικό σταυροδρόμι και γέφυρα πολιτισμών, έχει μια μακραίωνη ιστορία με πολυπολιτισμικό χαρακτήρα. Το έδαφός της είναι διάσπαρτο από ιστορικά και θρησκευτικά μνημεία διαφορετικής τεχνοτροπίας και φιλοσοφίας. Δυστυχώς, εδώ και σαράντα τέσσερα χρόνια ένα μεγάλο μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς στο κατεχόμενο από τα τουρκικά στρατεύματα μέρος έχει καταστραφεί ή απειλείται με αφανισμό (αρχαιολογικοί χώροι, βυζαντινά, μεταβυζαντινά και μεσαιωνικά μοναστήρια και εκκλησίες, κοιμητήρια, σχολεία, κάστρα). Η έκθεση αυτή καταδεικνύει το μέγεθος της καταστροφής και στοχεύει στην ευαισθητοποίηση όλων. Γιατί η πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου είναι πολιτιστική κληρονομιά όλης της Ευρώπης.

Δημήτρης Συλλούρης
Πρόεδρος Βουλής των Αντιπροσώπων

**PROLOGUE OF THE
PRESIDENT OF THE HOUSE**

**OF REPRESENTATIVES
EXHIBITION AT THE EUROPEAN PARLIAMENT**

A country aspiring to live the present in fruitful conditions, while envisioning a bright future, should do its utmost to preserve its roots, constructively and creatively. A state that aspires to continue to exist must safeguard its cultural heritage. This is even more relevant for a continent, such as the European one, which is a cradle of civilization, democracy and freedom. As the past continuously evolves into the future, it is very important to preserve this unique European identity and strengthen our European values, particularly in this era of globalization, where there is a greater risk of mimicry and levelling.

This is the reason behind the European Parliament's decision to declare 2018 the European Year for Cultural Heritage. Our cultural heritage constitutes not only the recollection of our past but also the way to secure our future.

Cyprus, at geographical crossroads and as a bridge of civilizations, has a long history and a multicultural character. On its territory one will find scattered ancient and religious remains originating from different techniques and philosophies. Unfortunately, for forty four years now, a large part of our cultural heritage in the Turkish occupied part of the island has been destroyed or is threatened with extinction (archeological sites, byzantine, post-byzantine and medieval monasteries and churches, cemeteries, castles). This exhibition illustrates the scale of this destruction and aims to sensitize everyone. After all, the cultural heritage of Cyprus is also the cultural heritage of Europe.

Demetris Syllouris
President of the House of Representatives

